

Varnost, sodelovanje in razorožitev: Lahti 1996

Lahti, smučarsko središče na južnem Finskem, je bilo septembra 1996 zbirališče znanstvenikov z vsega sveta in iz različnih disciplinarnih področij. Na letni konferenci o znanosti in svetovnih zadevah so se že šestinštiridesetih zbrali pripadniki gibanja Pugwash, gibanja, ki je skupaj s svojim legendarnim predsednikom, Josephom Rotblatom, leta 1995 dobilo Nobelovo nagrado za mir.

Letna konferenca gibanja Pugwash v Lahtiju je delovala v šestih delovnih skupinah in na več plenarnih srečanjih (o svetovni trgovini z orožjem, o mirovnih operacijah OZN, o svetovni varnosti). Posebej zanimive so bile razprave v delovnih skupinah, s katerimi se posameznik lahko seznani le preko pisanega gradiva. Ni v navadi, da bi posamezniki menjavali delovne skupine ali hodili od ene do druge, ker bi s tem motili razpravo v posameznih skupinah. Zavezanost gibanja Pugwash Russell-Einsteinovemu manifestu se kaže na točki prestižnosti jedrskega vprašanja. Manifest je bil namreč usmerjen proti vojnem kot pojavu, predvsem pa proti jedrskemu orožju in proti morebitni jedrski vojni. Pugwash izvira iz skrbi zaradi uničevalne moči jedrskega orožja, zato je to še vedno njegova prioriteta. Na konferencah Pugwash je tako najpomembnejša prva delovna skupina, dandanes namenjena razpravi o

oblikovanju sveta brez jedrskega orožja. Še vedno je najbolj elitna glede na eminentnost znanstvenikov, in še vedno ima največ razpravljalcev oziroma udeležencev.

Konferenca v Lahtiju s skupnim naslovom "Varnost, sodelovanje in razorožitev: nedokončani dnevniki za devetdeseta leta" je pokazala, da je skrb za varnost človeštva povezana z veliko nejedrskimi problemi in da je napredek na drugih področjih varnosti videti celo bolj dejanski, nekako bližji, ker je bolj razpršen na veliko več dejavnikov, kot pa to velja za nadzor in odpravo jedrskega orožja. Na zaključnem plenarnem srečanju so bile videti pobude druge delovne skupine o razraščanju majhnega orožja najbolj uresničljive. Tretja delovna skupina o bodočih sistemih regionalne obrambe na primeru razširjene Evropske zveze je bila ujeta v mednarodno uveljavljene politične koncepte Nata, zato pobude niso kazale posebne revolucionarnosti. Četrta delovna skupina je razpravljala o možnosti globalne akcije v porabi energije in pri spreminjanju klime. Peta delovna skupina je obdelovala probleme razvoja nerazvitih v miru. Šesta delovna skupina je razmišljala o Organizaciji združenih narodov, ob njeni petdeseti obletnici delovanja je morda čas za njeno preoblikovanje v svetovno vlado.

O sami konferenci je treba povedati, da se je je udeležilo približno 150 znanstvenikov, politikov, vojaških poveljnikov, diplomatov in drugih javnih osebnosti iz vsega sveta, posebej številna je bila udeležba iz države gostiteljice ter iz sosednjih, nordijskih držav, kar kaže na veliko popularnost gibanja v tem delu sveta, ter iz Rusije; nekdanje socialistične države pa se tudi na tem področju vse bolj opazno kažejo kot tretji svet – prišli so posamezniki, zainteresirani predvsem za diskusije o evropski varnosti in prihodnosti zveze Nato. Znanstveniki iz Afrike, Južne Amerike, Bližnjega vzhoda in Azije so videti bolj zainteresirani za razprave o razvoju ter razmerju med energetskimi resursi, klimo in gospodarsko rastjo.

Svet brez jedrskega orožja (Nuclear-Weapon-Free World, NWWF)¹

Temeljno vodilo gibanja Pugwash je bilo in je še vedno preprečevanje jedrske vojne. Jedrsko razoroževanje se je končno začelo in to je najbližja pot do onemogočanja jedrske vojne. V ZDA v zadnjih letih uničijo preko tisoč jedrskih bojnih glav na leto, verjetno uničujejo takšno orožje tudi v Rusiji, čeprav podatkov s tega dela sveta ni. Ta proces razoroževanja poteka izven sporazumov o razoroževanju, vendar je treba računati, da bi pri približno petdeset tisoč jedrskih bojnih glavah potrebovali ob zdajšnjem tempu nekaj desetletij do popolnega uničenja vsega tovrstnega orožja. Gibanje Pugwash je izdalo monografijo več avtorjev (uredniki J. Rotblat, J. Steinberger, B. Udgaonkar) z naslovom *A Nuclear-Weapon-Free World: Desirable? Feasible?*, kjer govorijo o ureditvi sveta brez jedrskega orožja z namenom preprečiti pojav novega jedrskega orožja. S tem namenom je bila ob podpori avstralske vlade ustanovljena Canberrska komisija²; sestavlja jo 17 intelektualcev in uglednih politikov iz petih držav lastnic jedrskega orožja ter iz drugih držav in organizacij, med njimi tudi Pugwash. V

razmišljanju o jedrski razorožitvi je pred dvema letoma prišlo do preobrata, kajti dotlej se o popolnem uničenju jedrskega orožja ni razpravljalo kot o resni možnosti. Canberrska komisija in drugi vpleteni dejavniki ne razmišljajo več o možnosti popolne odprave jedrskega orožja, temveč že o tem, kako to izpeljati.

Praktični koraki v tej smeri so:

- ratifikacija sporazuma START II³ v ameriškem senatu in upanje, da bo ruska duma storila enako v bližnji prihodnosti,
- namig ameriške vlade, da bi nadaljevala s START III, kjer bi bila opravljena še večja krčenja strateškega orožja,
- uničevanje taktičnega jedrskega orožja⁴, ki temelji na enostranskih izjavah predsednikov Georga Busha in Mihaila Gorbačova (septembra in oktobra 1991),
- večja transparentnost procesa razstavljanja in uničevanja jedrskih bojnih glav ter skladišč materialov, uporabnih za izdelavo jedrskega orožja.

O zelo veliki odprtosti za javnost zgoraj navedenih procesov ne moremo govoriti, res pa je, da se javnost (Burgers, 1996⁵: 11)⁶ ni vedno pretirano zanimala za razorožitvene pobude. Samo za primer ponovimo, da je Pugwash zanimal 10.000 ljudi v nekaj manj kot štiridesetih letih.

Jedrsko razoroževanje ni videti smiselno, če se po eni strani uničujejo bojne glave, hkrati pa izdelujejo nove, ali pa se uničujejo skladišča

³ Po sporazumu START II bi se moralo število strateških jedrskih bojnih glav zmanjšati na 3000 do 3500 do leta 2003.

⁴ Taktično jedrsko orožje je nevarno zaradi možnosti uporabe po nesreči in zaradi večje dostopnosti za nepoklicane.

⁵ Jan Herman Burgers, Foreword. V: Huub Jaspers (1996). *Beyond The Bomb. The Extension of the Non-Proliferation Treaty and the Future of Nuclear Weapons*. Transnational Institute, World Information Service on Energy, Greenpeace International, Amsterdam 1996.

⁶ Burgers v predgovoru h knjigi *Beyond The Bomb* (Jaspers, 1996) o širitvi Sporazuma o nerazraščanju jedrskega orožja razmišlja o letih med 1965 in 1975, ko so se nekateri zanesenjaki borili za ta sporazum, medtem ko niti mediji niti javnost niso bili zainteresirani zanj.

¹ Povzeto po poročilu Prve delovne skupine 46-te letne konference Pugwash v Lahtiju, 2–7. 9. 1996.

² Executive Summary, Report of the Canberra Commission on the Elimination of Nuclear Weapons (1996). Commonwealth of Australia, Canberra, avgust 1996.

jedrskih snovi za fizijo, hkrati pa se še naprej proizvajajo taki materiali. Po mnenju Prve delovne skupine gibanja Pugwash je treba z mednarodnim sporazumom zagotoviti prekinitev proizvodnje takih materialov oziroma orožja.

Mednarodni pogajalski forum, ki je namenjen nadzoru nad oboroževanjem in razorožitvi, je Konferenca o razorožitvi, ki se sestaja periodično v Ženevi. Forum postaja neučinkovit zaradi svoje velikosti (na pogajanjih sodeluje že 61 držav) in zaradi procedure, po kateri se uspe dotakniti samo ene teme na vsakem srečanju. Trenutno tečejo pogajanja za sprejem Sporazuma o vsestranski prepovedi poskusov (Comprehensive Test Ban Treaty, CTBT). Prepoved poskusov pomeni, da ne bo več možno odkrivati novih tipov jedrskega orožja, temveč samo načine varnega shranjevanja preostalega orožja. Prva delovna skupina Pugwasha je na konferenci v Lahtiju podprla prizadevanja ženevske konference o razorožitvi, pozdravila kitajsko oznanitev moratorija na jedrske poskuse (potem ko je 26. julija 1996 zaključila s serijo jedrskih poskusov) in pripravljenost podpisati omenjeni sporazum.

ZDA in Rusiji pripada 95 % vsega obstoječega jedrskega orožja, vendar morajo v proces jedrskega razoroževanja vstopiti tudi druge države, lastnice jedrskega orožja. Velika Britanija in Francija sta že začeli zmanjševati zaloge teh orožij, čeprav obstaja miselnost, ki močno zavira ta proces. Velika Britanija in Francija bi namreč radi postali evropska jedrska velesila, nekakšno "jedrsko jedro" Evropske zveze, kajti po razorožitvenih sporazumih naj bi bilo v prihodnje jedrsko orožje samo še na tleh države lastnice. Tako bi se iz Evrope moralo umakniti vse ameriško jedrsko orožje. Zaradi preprečitve iracionalnih jedrskih apetitov teh dveh držav bi bilo zelo pomembno v delu Evrope oblikovati cone brez jedrskega orožja. Pri udejanjenju sveta brez jedrskega orožja je treba enakovredno obravnavati še Kitajsko, Izrael, Indijo in Pakistan, ki že imajo programe za izdelavo jedrskega orožja, pri vzpostavitvi režima nerazraščanja jedrskega orožja pa upoštevati jedrske ambicije Argentine, Brazilije, Južne Afrike, Belorusije, Kazahstana, Ukrajine, Iraka in Severne Koreje. Pomembno je tudi postopno pokrivanje zemeljske oble z brezjedrskimi conami. Razpravljalci v Lahtiju izpostavijo tudi problem nadzora nad potekom jedrskega razoroževanja oziroma dostopnosti

javnosti do podatkov in mehanizmov, ki izvršujejo razorožitvene sporazume.

V razpravi prve delovne skupine v Lahtiju je bilo slišati veliko navdušenja na račun svetovalnega stališča Mednarodnega sodišča, da je treba določiti nezakonitost grožnje z uporabo ali uporabe jedrskega orožja kot del mednarodnega prava in kršilce nato tudi kaznovati. Skupina je podala predlog za pripravo konvencije o odpravi jedrskega orožja.

Razraščanje majhnega orožja⁷

Druga delovna skupina je na konferenci v Lahtiju obravnavala majhna orožja, in sicer predvsem lahko orožje, protipehotne mine, nesmrtonosno orožje.

Po tradiciji je v vseh mirovniških in razorožitvenih konceptih lahkemu orožju namenjene malo pozornosti, čeprav so v zadnjih vojnah ravno ta orožja glavni krivec za ubijanje. Lahko orožje ima stalno ponavljajoči se vzorec nasilja – ko se namreč konflikt nekje konča, se orožje prenese v območje novih konfliktov. Obstaja vrsta nacionalnih in mednarodnih pobud za krčenje, zmanjševanje zalog lahkega orožja, vendar pa niso deležne skoraj nikakršne pozornosti pri medijih, pri politikih, pa tudi pri javnosti ne. V Združenih narodih obstaja ekspertna skupina za majhno orožje, spodbudni so videti procesi razoroževanja v Afriki, v Maliju so denimo uničili 3000 kosov takega orožja, Komisija o razorožitvi v Ženevi poskuša vzpostaviti nadzor nad trgovino z orožjem. Napredek je možen pri preprečevanju konfliktov oziroma pri njihovem mirnem reševanju. Pomembno bi bilo doseči sporazum o uničenju presežkov lahkega orožja ali o uničenju vsega tistega orožja, ki je zaplenjeno v kakem konfliktu.

Protipehotne mine so orožje za množično uničevanje v počasnem tempu, pravijo poznavalci. Druga Pugwasheva delovna skupina se je zavzela za prepoved izdelovanja vseh vrst protipehotnih min ter za razvoj boljših tehnik za njihovo odkrivanje, čiščenje in uničevanje. Prizadevanja za prepoved protipehotnih min imajo nekaj

⁷ Povzeto po poročilu in referatih Druge delovne skupine 46-te letne konference Pugwash v Lahtiju, 2–7. 9. 1996.

mednarodnih uspehov. V nedavno obnovljeni konvenciji o določenih konvencionalnih orožjih je protokol o minah razširjen na mednarodne in notranje oborožene konflikte. Določa tudi, da morajo tisti, ki mine položijo, poskrbeti tudi za njihovo čiščenje. O uspehih na tem področju poroča mednarodni komite Rdečega križa: do julija 1996 naj bi več kot 50 držav ustavilo izvoz protipehotnih min, več kot 20 pa jih je prepovedalo proizvodnjo tega orožja. Videti je, da bo v prihodnje ravno področje prepovedi protipehotnih min tematika, ki bo združevala različne nevladne organizacije, kot so humanitarne organizacije, skupine za nadzor nad orožjem, znanstveniki, ki se trudijo izboljšati način odkrivanja in čiščenja min. Vsi ti posamezniki že veliko vedo o protipehotnih minah, zato bo boj s proizvajalci min in polagalci min nekoliko lažji.

Trenutno so za protiminska prizadevanja najbolj pomembne izkušnje iz Južne Afrike, Angole, Mozambika in Hrvaške ter Bosne in Hercegovine. Afriške države imajo zaradi neodkritih minskih polj razvojne težave. Poljedelstvo je namreč onemogočeno, kajti postavljene mine je prerasla trava in grmičevje, žrtve in poškodbe pa lahko povzročijo že odhod po dnevnikih opravkih. Za minska polja ne obstajajo nikakršni načrti, kajti postavljali so jih kar kmetje sami, tako da so okrog svoje njive z žitom položili mine, potem pa jih je deževje odneslo drugam. V Mozambiku, kjer se je vojna končala pred štirimi leti, je vsak mesec 45 ljudi v bolnišnicah registriranih kot ponesrečenih zaradi eksplodiranih min; v tej številki niso všteti tisti, ki umrejo takoj (večinoma otroci), in tisti, ki ne grejo v bolnišnice. Po nekaterih raziskavah naj bi bilo vseh žrtev min osemkrat več od registriranih v bolnišnicah (Dippenaar, 1996: 1)⁸.

Predlogi Druge delovne skupine v zvezi z nadzorom in odpravo majhnega orožja vseh vrst zadevajo: oblikovanje regionalnih registrov lahkega orožja za lažje ugotavljanje njegovega transferja; uvedbo kodeksa za transfer konvencionalnega orožja; podporo delovanju Registra Združenih narodov o konvencionalnem orožju. Register vsebuje poročila držav o uvozu in izvozu orožja. Države so bile za podatke

zaprošene že četrtič, vendar jih ne pošiljajo vsako leto. Doslej je v vsaj enem registrovem letu sodelovalo 120 držav, vendar med njimi ni ključnih držav sprejemnic orožja. Register ima naravno ukrepa za krepitev zaupanja.

Bodoči sistemi regionalne obrambe: primer razširjene Evropske zveze⁹

Tretja delovna skupina je, kot že rečeno, privlačila znanstvenike iz evropskih nordijskih držav in iz držav nekdanje socialistične Evrope. Tako ene kot druge je prizadevalo vprašanje širjenja zveze Nato, vendar je zanimivo, da se ideali znanstvenikov iz teh dveh zemljepisnih območij močno razlikujejo. Znanstveniki iz nordijskih dežel so odločno nasprotovali možnosti širjenja Nata brez vzpostavitve dodatnih varnostnih mehanizmov v Srednji in Severni Evropi. Prepričani so, da bi morebitno širjenje Nata na Vzhod pomenilo risanje novih meja v Evropi, vzpostavitev nove železne zaves in večje grožnje Rusije sosednjim državam. Znanstveniki iz nekdanjih socialističnih držav so zatrjevali, da je za varnost v Evropi dovolj dobro poskrbljeno samo pod plaščem Nata. Ruska nevarnost je še živa, srbska na Balkanu pa celo aktivna. Zanimivo je bilo, da so bili zaradi širitve Nata zaskrbljeni tudi znanstveniki iz Rusije. Povedali so, da rusko javno mnenje razume širjenje Nata kot novo nevarnost in temu procesu ne rečejo širjenje (enlargement), temveč striktno – ekspanzija (expansion). Znanstveniki iz zahodne Evrope pa so dopovedovali, da si vzhodne države želijo vstopiti v Nato, kakršnega ne bo več. Nato se mora ob nameravani širitvi najprej preoblikovati navznotraj, in sicer iz sistema kolektivne obrambe (to bi rade vzhodne, nekdanje socialistične države) v sistem kolektivne varnosti. Razpravljalci v Tretji delovni skupini so menili, da bi bilo treba v procese evropske varnosti vključiti Rusijo.

Veliko pozornosti je bilo namenjene oblikovanju cone brez jedrskega orožja v območju od Baltiškega do Črnega morja. Ta brezjedrska cona bi v povezavi s širjenjem Nata na Vzhod

⁸ Nola Dippenaar (1996). Landmines – deadly legacy. Referat na 46-ti letni konferenci Pugwash, Lahti, 2–7. 9. 1996.

⁹ Povzeto po poročilu in referatih Tretje delovne skupine 46-te letne konference Pugwash v Lahtiju, 2–7. 9. 1996

pomenila nekakšen varnostni tampon, ki bi pri ruskem javnem mnenju utrdil občutek, da jedrsko orožje nikoli ne bo nameščeno na same ruske meje (če bi se Nato do tam zares razširil). Prihod Nata na ruske meje pomeni za Rusijo rušenje konvencionalnega ravnotežja, zato obstaja nevarnost, da bo ta svoj primanjkljaj poskušala nadomestiti z jedrskim orožjem. Ali lahko brezjedrska cona s svojimi garancijami nadomesti mikavnost Nata za vzhodnoevropske države? Verjetno ne. Brezjedrska cona zahteva veliko enostranskih razorožitvenih akcij, za katere pa ni mehanizmov nadzora ali sankcioniranja. Takšna varnost je potem bistveno manj vredna od tiste, ki naj bi jo ponudil Nato. Vendar obstaja še druga nevarnost – če se Nato razširi na tri ali največ štiri države, ali ne pušča potem drugih šestnajst ali sedemnajst vzhodnoevropskih držav samih s svojo nič boljšo, če ne celo poslabšano varnostjo?

Globalna akcija o medsebojni odvisnosti energije in klime¹⁰

Četrta Pugwasheva delovna skupina je najprej opredelila sodobne vzorce porabe energije v svetu, pri čemer 76 % energije izvira iz predelave naravnih virov, preostalo iz umetnih snovi in jedrske fizije, hkrati pa se proizvaja in emitira v zrak dvakrat več ogljikovega dioksida, kot ga atmosfera lahko razgradi po naravni poti. To vpliva na globalni klimatski sistem ter povečuje atmosfersko nastajanje zelene (tope) grede (pregrevanje zemeljske površine). Posledice naj bi bile vidne že v dveh do treh desetletjih, in sicer dvig gladine morja, pomanjkanje sveže pitne vode v predelih, ki so že sedaj v težavah s pridelovanjem hrane, močnejša neurja in naravne katastrofe.

Vse kaže, da bodo zaradi pregrevanja zemlje in spremenjene klime najbolj trpeli revni predeli sveta, medtem ko se bodo bogatejši, sedanji povzročitelji klimatskih sprememb, najhujšim posledicam izognili.

Pričakovati je trend povečevanja porabe energije v prihodnje in sicer tako v industrijskih državah kot tudi v manj razvitih, kar pomeni povečano porabo naravnih materialov za predelavo, zato pa tudi še večje količine CO₂ in še

večje pregrevanje ozračja. Kakšna konverzija vzorcev energetske porabe je torej možna? Reciklaža odpadkov lahko zniža porabo energije iz primarnih virov, vendar je ne more nadomestiti. Med tehnično najbolj razvite sisteme hitre proizvodnje visoko kakovostne energije sodijo sistemi za jedrsko fizijo. Vendar se tu pojavi problem ekološkega rizika, skladičenja radioaktivnih odpadkov, možnosti predelave teh odpadkov v jedrsko orožje ter velik občutek nevarnosti v javnem mnenju zaradi jedrskih nesreč. Tehnične rešitve za vse navedene probleme so zelo dobre, zato bo preusmeritev na jedrsko energijo dokaj verjetna.

Delovna skupina je predlagala povečano proučevanje tehnologij za izrabo obnavljajočih se virov energije, kot so veter, sonce in biomase.

Razvoj v miru

Peta delovna skupina na konferenci v Lahtiju je bila namenjena razpravam o razvoju v miru, pri čemer so bile izpostavljene teme kot: ekonomski razvoj in globalne finančne institucije ter njihovo restrukturiranje; nacionalne in mednarodne politike za preprečevanje revščine; kriza mednarodne pomoči; migracije prebivalstva kot posledica revščine in vojn in kot vzrok za nestabilnost ter pomanjkanje človeških potencialov. Etnično čiščenje na Balkanu je bilo samo omenjeno kot primer transfera populacij z vsemi prej navedenimi značilnostmi.

Združeni narodi po petdeseti obletnici obstoja – svetovna vlada¹¹

Šesta delovna skupina je obravnavala tri sporna vprašanja OZN: Varnostni svet, zanesljivost znotraj OZN in operacije za vzdrževanje miru. Razprava je potekala v zavesti, da zelo radikalnih sprememb v bližnji prihodnosti ne bo.

Varnostni svet OZN je postal zanimiv za javnost zaradi zahtev po širitvi njegovega članstva, seveda v povezavi s pravico do veta. Vprašanje je, ali s širjenjem Varnostnega sveta širiti tudi pravico

¹⁰ Povzeto po poročilu Četrte delovne skupine 46-te letne konference Pugwash v Lahtiju, 2–7. 9. 1996

¹¹ Povzeto po poročilu Šeste delovne skupine 46-te letne konference Pugwash v Lahtiju, 2–7. 9. 1996

do veta kot pravico velesil, problematično pa je dejstvo, da med stalnimi članicami Latinska Amerika in Afrika sploh nista zastopani. Problematična je vloga Generalne skupščine, katere resolucije imajo samo naravo priporočila, niso pa obvezujoče.

Vprašanje zanesljivosti znotraj OZN prihaja do izraza pri stanju človekovih pravic. Pogosto se dogaja, da države, ki imajo same zelo slabo zagotovljene človekove pravice, goreče podpirajo akcije proti drugim državam z enako slabo ureditvijo. Potrebni so mednarodni standardi za človekove pravice v praksi. Predlagana je bila ustanovitev novega mednarodnega sodišča za vojne zločince, posebej za potrebe Ruande in Bosne in Hercegovine.

Združeni narodi imajo očitne težave s financami, pri čemer je vprašljiva posebej zanesljivost članic, ki ne poravnajo svojih obveznosti. Je pa to povezano z naslednjo obravnavano temo, in sicer z mirovnimi operacijami. Le-te namreč porabijo veliko denarja, ki pa ga je za vse potrebe tako in tako premalo.

V razpravi je bilo odprto razmerje med vzdrževanjem miru in vzpostavljanjem miru. Za vzdrževanje miru je bila pomembna nevtralnost mirovnih sil, ločevanje sprtih strani in nevmešavanje v njihove zadeve. Vzpostavljanje miru pa pomeni izgubo nevtralnosti. Tveganost je velika, tako za žrtve kot za možnost odprtja

vojaškega, političnega in finančnega podviga brez razvidne rešitve. Potrebno je denimo več civilnih uradnikov kot vojaških, toda žrtve, do katerih lahko pride, članice OZN odvrtaajo od tovrstnih akcij.

Uporaba prostovoljcev je način za zmanjševanje problema žrtev, ravno tako uporaba letalske tehnologije, ki so jo pokazale ZDA v nekdanji Jugoslaviji. Evropske zaveznice so nasprotovale ameriškemu načinu poseganja in so zagovarjale samo omejene operacije za vzdrževanje miru. Kdaj je torej intervencija OZN opravičljiva? Ko gre za genocid ali tudi v drugih primerih? Ali ni bolje izpeljati transfera prebivalstva, če je etnično sovrašтво tako hudo, da lahko vodi v državljansko vojno?

Delovna skupina je zaključila z ugotovitvijo, da bo svet moral živeti s takim sistemom OZN, kakršnega pač države članice ne želijo spremeniti. In ker so države članice mehanizmi za uresničevanje želja ljudi, smo torej za OZN, tako kakršna je, krivi vsi skupaj.

Gibanje Pugwash si je tudi s to letno konferenco odprlo celo vrsto front, na katerih lahko preizkuša svoj znanstveni pristop, z veliko mero skepticizma in pripravljenosti za poučevanje. Splošna javnost in politiki ter javni uradniki bodo potrebovali še veliko znanj za soočanje in odločanje o globalnih problemih. Pugwash lahko ponudi veliko argumentov, dokazov in izračunov, potrebnih v prizadevanjih za boljši in varnejši svet.